משניות מבוארות

מסכת פרה פרק יא

נושא מי חטאת מכל מקום התרומה הטהורה דיקא מפסיק ביר ואינו נוגע בתרומה בידו, אם **של חטאת בנייר ושל תרומה בידו**, כיון שנגע בידו בשל תרומה נטמא לחטאת, הנייר של חטאת אינו חוצץ, דאין ראוין למדרס. **רבי אליעזר אומר**, של חטאת והאדם טמא משום נושא מי חטאת, ומטמא את התרומה שנוגע בידו, **ואם של תרומה בנייר ושל חטאת בידו, שניהן טהורין**, התרומה, דמה שנוגע על ידי נייר בתרומה, לא חשיב לטמא על האדם, כיון דהנייר חוצץ, ומי חטאת, אף על פי שהוא טמא משום נושא מי חטאת, מכל מקום אין מי החטאת נטמאין מן הסיכוך שהרי הסיכוך טהור לחטאת הסיכוך המפתח אינו מקבל טומאה, אבל הסיכוך שמא ישכח ויטיח את הדבר לתרומה, והוא הדין לשני גרות סביביו ליה דנטמא המי חטאת. **היו שניהם נתונין על גבי הארץ ונגע בהם שנתן ידו אחת** על של חטאת וידו אחת על של תרומה, הרי **של חטאת טמא** דנטמא האדם בלבון של תרומה וטמא את של חטאת, **אבל של קדש של תרומה טהורין** שהרי האדם טהור לקדש ולתרומה, שהרי אי נגע במי חטאת אלא בלבון, **ואם הסיטן** שעמדו על הדף והסיטן, ועוין בתויי"ט דמפרש דאפי' אשנים בשני ביירות. **רבי יהושע מטמא** לטעמיה, דסובר טהור לחטאת שהרי המפתח שהוא טהור לתרומה, טמא, **וחכמים מטהרין** דסבר לא גזרו אהסט.

פרק יא א) **צלוחית** של מי חטאת **שהניחה מגלה ובא ומצאה מכסה, פסולה, שאני** אומר אדם נכנס לשם וכסה אותה ורב בני אדם אינם טהורין לחטאת, ואם **הניחה מכסה ובא ומצאה מגלה**, אם **יכולה** לשהות **לשתות היומנה** או **נחש, דברי רבי** אליעזר לעיל בפרק ז משנה ג דסובר דגם נחש פוסל במי חטאת מפני שהוא מקיא, **או שירד בה טל בלילה, פסולה**, אבל אם החלדה אינה יכולה לשהות לא פסלינן להו, דאין **הדרדה** הבאה לגלות אלא לכסות מפני השרצים, אבל השרצים דרכן לגלות ולא לכסות, אבל הניחה מגלה ובא ומצאה מגלה, לא חיישינן אף על פי שחששה לכפף מים מגלין, חמירא סכנתא מאיסורא. **החטאת** הינו אפר חטאת או מים המקדשים **איטה בצמיד פתיל** כדפרש"י לעיל פרק י משנה ב, בצריך מקום טהור, **ומים שאינן מקדשים נטולין בצמיד פתיל**, וכן **הנכלים** הנעמדין לנינין בהן מי חטאת נטולין בצמיד פתיל, דבהן לא צריך מקום טהור אלא שלא יקבלו טומאה. בפרק ד דטהרות איתא שיש שפוקות לנני תרומה דשורפין ושם שפוקות דתולין ושם שפוקות דטהורין **ב) כל הספק שאם הוא מטמא את המקדש ומטהר את החלין ומבמעשר שני, דברי רבי מאיר. וחכמים אוסרים במעשר**, ואם נגע **לאחר ניאתו** במים, הינו לאחר שישבר, מיד **מתר בכלן**, ואין צריך הערב שמש, דטבילתה אלו מדרבנן, **ואם בא אל המקדש, בין לפני ניאתו** במים **בין לאחר ניאתו** במים **פטור**,

מסכת פרה פרק יב

משניות מבוארות

דאל אסרה תורה אלא על מי שנטמא באב הטמאה דאורייתא, כדכתיב (ויקרא ה, ב) "בטמאת אדם או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא". **ו) כל הטעון ניאת מים בין מדברי תורה ובין מדברי סופרים, מטמא את המקדש** ואפילו אינו נוגע, אם לא שלא לשם חטאת כאלו לא טבל, ואם טבל לשם חטאת ואפילו לא הגעיר כשמשו כשר לחטאת, דיבול יום כשר בפרה שלא שנינו בפרק ג משנה ד, **ואת אפר חטאת** מטמא **ואת המזה מי חטאת** מטמא **ומבשל ומבשיל**, ואת המבשל לקבל טומאה, המבשל מטמא, **והמים שאינם מקדשים** הוא מטמא, וכלי **ריקם הטהור לחטאת כל** אלו מטמא **במגע ובמשא, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במגע** מטמא **אבל לא במשא**, ומפרש ברע"ש דחולקים רק באוזב דצריך הכשר, ובמים שאינם מקדשים שעומדין להתקדש, ובכלי ריקם שעומד כדי להניח בו אפר חטאת. **ז) כל אזוב שיש לו שם לזוי שקרגילין לקרותו** עם שם לזוי, **פסול**. אם הרואה אומר **אזוב זה** ואינו מוסיף עוד להכר, הרי הוא **כשר**, ומהו שם לזוי, אם נקרא **אזוב יון** או **אזוב כוחלים** או **אזוב רומי** או **אזוב מדברי** שגדל במדבר, **לחטאת** הוא **מטמא** ואינו **מטהר**, ואם הדין חלין טמאין (עיין תו"ס), הינו אזוב הנגדל בגנה שלקטו לאכילה, שהוא חיב בתרומה, ואם נטמא אפילו אין בו שיעור טומאה שהוא פחות מכביצה ואינו מטמא מי חטאת מכל מקום **פסול** לנזיקה, כיון שהוא עצמו טמא. **ושל תרומה טהורה** הכי נמי אפילו פחותה מכביצה **לא יזה** בה, שמפסיד תרומה, **ואם הזה כשר. אין מזין לא בינוקות** כדמפרש לקמן, **ולא בתמרות** כמין גרגרים הגדלין בראש האזוב. **אין מזין על היונקות** עד **ביאת המקדש**, הינו טמא שהזה עליו ביונקות, אינו חיב גם בא למקדש, אבל הזז עליו בתמרות חיב עד ביאת מקדש, דסבירא ליה דתמרות לא אזוב כלל. **רבי אליעזר אומר, אף לא חיב בתמרות. אלו הן היונקות גבעוליה שלא גמלו** (גמרא) והוא כל זמן שהפרח מגיח בתוך כיסו קודם שיפתח. **ח) אזוב שהזה בו** מי חטאת **כשר לטהר בו את המצורע**, ולא נפסל בזה שהזז בו על הטמא. **לקטו** האזוב **לעצים, ונפלו עליו משקין, מנגבו**, כדי שלא יתערבו המי חטאת במים הפסולים, **והוא כשר**, לקטו לעצים הנמים שבאין עליו אין מקשרין אותו לקבל טומאה, דלאו אוכל הוא, אבל אם **לקטו לאוכלים ונפלו עליו משקין, אף על פי שנגבו פסול**, ואפילו לא שנגבו, כיון דהני אוכל והוכשר לקבל טומאה. דעת הרמב"ם דמשום **לא** שנגבו אינם פסולים, אלא משום שקל המשקין הרי הן כטמאים לענין חטאת. **לקטו לחטאת** להזות בו מי חטאת **ונפלו** עליהן משקין, דינו **כמלקט לאכלין**, דאין מועיל בו נגוב, **דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים** אם לקטן לחטאת דינו **כמלקט לעצים** ואין המים פוסלין אותו, אלא מנגבו והוא כשר. **ט) מצות אזוב שלשה קלחים** של אזוב **ובהם שלשה בגבעוליו**

של חטאת בנגיר ושל תרומה בידו, שניהן טמאין. של תרומה בנגיר ושל חטאת בידו, שניהן טהורין. רבי יהושע אומר, של חטאת, טמא. היו נתונין על גבי הארץ ונגע בהם, של חטאת, טמא. של קדש ושל תרומה, טהורים. הסיטן, רבי יהושע מטמא, וחכמים מטהרים.

פרק יא א **צלוחית שהניחה מגלה, ובא ומצאה מכסה, פסולה. הניחה מכסה ובא ומצאה מגלה, אם יכולה החלדה לשתות היומנה, או נחש לדברי רבן גמליאל, או שירד בה טל בלילה, פסולה. החטאת איטה בצמיד פתיל. ב כל הספק טהור לתרומה, טהור לחטאת. כל התלוי לתרומה, תלוי לחטאת. הרדפות, טהורות לקדש ולתרומה ולחטאת. רבי אליעזר אומר, הרעדות, טמאות לחטאת. ג דבלה של תרומה שנפלה לתוך מי חטאת ונטלה ואכלה, אם יש בה כביצה בין טמאה בין טהורה, המים טמאין, והאוכלה חיב מיתה. (אין בה כביצה, המים טהורין, והאוכלה חיב מיתה). רבי יוסי אומר, בטהורה, המים טהורין. הטהורה לחטאת שהכניס ראשו ורבו לתוך מי חטאת, נטמא. ד כל הטעון ניאת מים מדברי תורה, מטמא את הקדש ואת התרומה ואת החלין ואת המעשר, ואסור על ביאת המקדש. לאחר ניאתו, מטמא את הקדש, ופוסל את התרומה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, פוסל בקדש ובתרומה, ומתר בחלין ובמעשר. לאחר ניאתו בין לאחר ביאתו, חיב. ה כל הטעון ניאת מים מדברי סופרים, מטמא את המקדש, ופוסל את התרומה, ומתר בחלין ובמעשר. לאחר ניאתו, מתר בכלן. ואם בא אל המקדש, בין לפני ניאתו ובין לאחר ניאתו, פטור:**

את המקדש ואת התרומה ואת החלין ואת המעשר שני ואסור הטעון ניאת מים על ביאת המקדש, כתריב (במדבר ה, ג) "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש". ואם הוא **לאחר ניאתו** במים, הינו אם טבל ולא הערב שמשו שעדיין לא נכנס לטבילתו, והוא **מטמא את הקדש ופוסל את התרומה**, שעושה שלישי בתרומה ורביעי בקדש, **דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים פוסל בקדש ובתרומה**, כשם שטבול יום פוסל בתרומה כך הוא פוסל בקדש ואינו מטמא בקדש, דכיון שטבל קלישה טמאתו ואין בכלים לטבא, **ומתר בחלין ובמעשר שני, בין לפני ניאתו** במים **בין לאחר ניאתו** במים ולא הערב שמשו (במדבר יז, ד) "ויקרבו" (במדבר יז, ד) "טמא הייתי". **ו) כל הטעון ניאת מים מדברי סופרים**, כגון אכל אכלין שטמאן אוזנו, **ונעשה ראשון לטמאה, וחכמים אומרים** מי חטאת מטמאין את הטהור לחן, אבל מי שאינו טבול לחן המים מטמאין אותו ונעשה ראשון. **ד) כל הטעון ניאת מים מדברי תורה**, כגון המוגע בכל אחת מאבות הטמאה, **השניים במשקה כלים** פרק א. **מטמא** את **המקדש ואת התרומה ואת המעשר שני ואסור** הטעון ניאת מים **על ביאת המקדש**, כתריב (במדבר ה, ג) "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש". ואם הוא **לאחר ניאתו** במים, הינו אם טבל ולא הערב שמשו שעדיין לא נכנס לטבילתו, **ומתר בחלין ובמעשר שני לפני ניאתו** במים **בין לאחר ניאתו** במים ולא הערב שמשו (במדבר יז, ד) "טמא הייתי". **ז) כל הטעון ניאת מים מדברי סופרים**, כגון אכל אכלין שטמאן אוזנו, **ונעשה ראשון לטמאה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים** מי חטאת מטמאין את הטהור לחן, אבל מי שאינו טבול לחן המים מטמאין אותו ונעשה ראשון. **ח) כל הטעון ניאת מים מדברי תורה**, כגון המוגע בכל אחת מאבות הטמאה, השניים **במשקה** כלים טמאים שהיו מנחים לפני, **והזה** בכלים לאחריו הם היו גם כן טמאים, או נתכון להזות בכלים שהיו לאחריו, **והזה לפני, הזיתו פסולה**, דבעינן כונת הזאתו והרי לא נעשית משתכשרת, דכתיב

**ו כל הטעון ניאת מים, בין מדברי תורה בין מדברי סופרים, מטמא את מי חטאת, ואת המקדש. ואת המדה. ואת מי חטאת במגע ובמשא. האזוב המכשר, והמים שאינן מקדשים, וכלי ריקם הטהור לחטאת, במגע ובמשא, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, במגע אבל לא במשא: ז כל אזוב שיש לו שם לזי, פסול. אזוב זה, כשר. אזוב יון, אזוב כוחלים, אזוב רומי, אזוב מדברי, פסול. ושל תרומה טהורה, לא יזה. ואם הזה, כשר. אין מזין לא ביונקות, ולא בתמרות. אין חייבין על היונקות עד ביאת המקדש. רבי אליעזר אומר, אף לא על התמרות. אלו הן היונקות, גבעוליו שלא גמלו: ח אזוב שהזה בו, כשר לטהר בו את המצורע. לקטו לעצים ונפלו עליו משקין, מנגבו והוא כשר. לקטו לאכלין ונפלו עליו משקין, אף על פי שנגבו, פסול. לקטו לחטאת, כמלקט לאכלין, דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי שמעון אומרים, כמלקט לעצים: ט מצות אזוב, שלשה קלחים ובהם שלשה בגבעוליו. רבי יהודה אומר, של שלשה שלשה. אזוב שיש בו שלשה קלחים, מעסבו ואודבו. פסול ולא אגדו, ולא פסגו, אגדו ולא פסגו, פסול. ולא יקבלו טומאה. דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי אומר, כמלקט לעצים. רבי יהודה אומר, שלשה קלחים ובהם שלשה גבעוליו. רבי יהודה אומר, של שלשה שלשה. אזוב שיש בו שלשה קלחים, מעסבו, אגדו ולא פסגו, פסול. פסגו ולא אגדו, אגדו ולא פסגו, פסול. לקטו לאכלין, נבלו עליו משקין, אף על פי שנגבו, פסול. לקטו לחטאת, כמלקט לאכלין, דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי שמעון אומרים, כמלקט לעצים: ט מצות אזוב, שלשה קלחים ובהם שלשה גבעוליו. רבי יהודה אומר, של שלשה שלשה. אזוב שיש בו שלשה קלחים, מעסבו ואודבו. פסגו ולא אגדו, אגדו ולא פסגו, פסול. לא יקבלו טומאה. דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי אומר, כמלקט לעצים. רבי יהודה אומר, שלשה קלחים ובהם שלשה גבעוליו. רבי יהודה אומר,